

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31
Guidelines for the Development of Drug Prevention and Problem Solving
Operations in Schools under the Secondary Educational
Service Area Office 31

กัญญาณัฐ สันเต^{1*} และบรรจบ บุญจันทร์²
Kanyanat Sunte^{1*} and Banjob Boonchan²

^{1,2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

^{1,2} Department of Educational Administration, Graduate School, Nakhon Ratchasima Rajabhat University,
Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

^{1*} Corresponding Author, E-mail : kanyanatsunte@gmail.com

Received: 28 March 2021, Revised: 1 September 2021, Accepted: 7 September 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน และระดับความเสี่ยงและ 3) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำนวน 72 คน และครูผู้รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำนวน 36 คน รวมทั้งสิ้น 108 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้การวิจัยคือแบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายการการพบ ว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกมาตรการ โดยมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งในสถานศึกษา 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และระดับความเสี่ยง พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ควรมีการเสริมสร้างทักษะชีวิต สังคม และอาชีพให้กับนักเรียน พัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูล เสริมสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและร่วมมือกันปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: งานป้องกัน, ปัญหายาเสพติด, การป้องกันยาเสพติด, โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This research aimed 1) to study the drug prevention and problem-solving operations, 2) to compare the drug prevention and problem-solving operations classified by the size of the school and risky level, and 3) to study the developing guidelines for drug prevention and problem solving operations in schools under the Secondary Educational Service Area Office 31. The samples were 72 school administrators and 36 teachers who had responsible for drug prevention in school under the Secondary Educational Service Area Office 31, total of 108 people. Sample size specification was done by stratified random drawing. The statistics used for analyzing the data were mean, standard deviation, and One-way ANOVA. The research findings revealed as follows: 1) The drug prevention and problem solving operations in schools under the Secondary Educational Service Area Office 31, as whole was at the highest level and in each dimension was also found at the highest level. The dimension which had the highest mean was empowering in school. 2) The results of comparing the drug prevention and problem solving operations in schools under the Secondary Educational Service Area Office 31 classified by the size of the school and risky level were found statistically significant difference at .01. 3) Guidelines for the development drug prevention and problem solving operations in schools under the Secondary Educational Service Area Office 31 found that the school should reinforce the life skill, social skill and career skill to students, develop the positive thinking of showing the drug data, and reinforce the cooperation network to work together for drug prevention and problem solving operation

Keywords: Prevention, Drug problem, Drug prevention, Secondary school

1. บทนำ

สถานการณ์ปัญหายาเสพติดมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วพร้อมกับพฤติกรรมของคนในสังคมตามสภาพแวดล้อมและเศรษฐกิจ ประชาชนขาดความตระหนัก ขาดจิตสำนึก จิตอาสาที่จะร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง อีกทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจและวัตถุนิยม ส่งผลให้เด็ก เยาวชน และประชาชน เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากขึ้น เด็กและเยาวชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแนวโน้มมีอายุลดลง ข้อมูลจากการประเมินสถานะหมู่บ้าน/ชุมชน ของกระทรวงมหาดไทย รอบที่ 2 ปีงบประมาณ 2562 พบหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีปัญหายาเสพติด 24,500 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 30 ของหมู่บ้าน/ชุมชนทั้งประเทศ กลุ่มผู้เสพยาเสพติดส่วนใหญ่มีอายุ 15-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 36 หรือมีสัดส่วนมากกว่า 1 ใน 3 ของผู้เสพติดทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563) การพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ในสถานศึกษา ซึ่งมีครู อาจารย์ เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน จัดกิจกรรมที่

ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้รับกระบวนการเรียนรู้การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากปัจจัยเสี่ยงรอบสถานศึกษาที่มีพฤติกรรมไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ทุกคนที่เกี่ยวข้อง ต้องเข้าไปช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาไม่ให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยง (สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา, 2559) เพื่อให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนชาติ สถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการได้แก่ 1) มาตรการการสร้างการรับรู้และสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในสถานศึกษา 2) มาตรการการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในสถานศึกษา 3) มาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งในสถานศึกษา 4) มาตรการอำนวยการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่กำกับดูแล ประสานส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา และผลักดันนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ปัจจุบันมีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด 50 โรงเรียน ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา พนักงานและเจ้าหน้าที่รวม 4,267 คน และนักเรียน 63,402 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31, 2563) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ได้แจ้งให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการตามนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แต่ยังคงขาดรายละเอียดในแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ผู้วิจัยพิจารณาเห็นความสำคัญในการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และ ระดับความเสี่ยง

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

3. สมมุติฐานการวิจัย

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ที่มีขนาดสถานศึกษาและระดับความเสี่ยงต่างกัน มีความแตกต่างกัน

4. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทฤษฎี

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและนักวิจัยที่ได้ศึกษาหรือแสดงทัศนะเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา กล่าวโดยสรุป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 31 เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา ปัจจุบันมีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด 50 โรงกำหนดขนาดสถานศึกษาตามจำนวนนักเรียนเป็น 4 ขนาด คือ ขนาดเล็ก จำนวน 12 โรง ขนาดกลาง จำนวน 20 โรง ขนาดใหญ่ จำนวน 8 โรง และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 10 โรง ขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ตามแนวทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การสร้างภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติด 2) การดูแลช่วยเหลือปรับเปลี่ยนพฤติกรรม บำบัดรักษาและฟื้นฟูนักเรียนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด 3) กิจกรรมส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คำผล สุพร (2559) ได้วิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก คือ ด้านระบบป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดด้านระบบบริหารจัดการ และ ด้านระบบข้อมูล ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มทูล พูลสวัสดิ์, วีระยุทธ ขาตะกาญจน์ และสุรพงศ์ เอื้อศิริฤทธิ์ (2562) ได้ศึกษารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราชผลการวิจัยพบว่า การสร้างรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน จากการระดมสมองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การดำเนินงานยึดหลักการมีส่วนร่วม การจัดองค์กร การเฝ้าระวัง และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีโครงการและกิจกรรมนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบตามบริบทของสถานศึกษา เป็นการปฏิบัติที่สามารถแก้ไขลดปริมาณการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา

วรารณ ประทีปธีรานันต์ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดมีดังนี้ อายุมีความสัมพันธ์กับระยะเวลา และความถี่ของการใช้ยาเสพติด ระดับการศึกษาและอาชีพมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาและปริมาณการใช้ยาเสพติด สถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับปริมาณการใช้ยาเสพติด ความรู้เรื่องยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับระยะเวลา ปริมาณและความถี่ของการใช้ยาเสพติด การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์กับระยะเวลา และปริมาณการใช้ยาเสพติด การรับรู้ความสามารถในตนเองมีความสัมพันธ์กับปริมาณและความถี่ในการใช้ยาเสพติด พฤติกรรมต่อต้านสังคมมีความสัมพันธ์กับปริมาณการใช้ยาเสพติด ที่ตั้งของบ้านมีความสัมพันธ์กับปริมาณการใช้ยาเสพติด และสัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับปริมาณ และความถี่ในการใช้ยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31 จำนวน 98 คน และครูผู้รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31 จำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้น 148 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31 จำนวน 72 คน และครูผู้รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31 จำนวน 36 คน รวมทั้งสิ้น 108 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่ม (Strata)

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 31 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ประกอบด้วย ขนาดสถานศึกษา และระดับความเสี่ยงตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 31

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 31 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 31

5.3 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องของรูปแบบ และความถูกต้องของภาษา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง เพื่อให้คำถามมีคุณภาพ จำนวนทั้งสิ้น 45 ข้อ ผลปรากฏว่าคำถามผ่านเกณฑ์ทุกข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดจากนั้นนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานยาเสพติดในสถานศึกษา ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach พบว่าการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

5.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

6. ผลการวิจัย

6.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดสถานศึกษาและระดับความเสี่ยง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดสถานศึกษาและระดับความเสี่ยง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน) (n = 108)	ร้อยละ
1. ขนาดสถานศึกษา		
1.1 ขนาดเล็ก	30	27.78
1.2 ขนาดกลาง	19	17.59
1.3 ขนาดใหญ่	28	25.93
1.4 ขนาดใหญ่พิเศษ	31	28.70
รวม	108	100.0
2. ระดับความเสี่ยง		
2.1 มาก	45	41.67
2.2 ปานกลาง	18	16.66
2.3 น้อย	45	41.67
รวม	108	100.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านขนาดสถานศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ (ร้อยละ 28.70) และมีระดับความเสี่ยงในระดับมากและน้อย (ร้อยละ 41.67)

6.2 การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มาตรการการสร้างการรับรู้และสร้างภูมิคุ้มกัน ยาเสพติดในสถานศึกษา	4.51	0.34	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2. มาตรการการสร้างพื้นที่ปลอดภัย ในสถานศึกษา โดยการระดมความร่วมมือ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	4.61	0.30	มากที่สุด
3. มาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ในสถานศึกษา	4.76	0.32	มากที่สุด
4. มาตรการอำนวยความสะดวก	4.51	0.45	มากที่สุด
รวม	4.56	0.29	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $S.D. = 0.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรการพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกมาตรการ โดยมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.76$, $S.D. = 0.32$) และ มาตรการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มาตรการการสร้างการรับรู้และสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.51$, $S.D. = 0.34$) และ มาตรการอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.51$, $S.D. = 0.45$)

6.3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 31 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาและระดับความเสี่ยง

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแปรปรวนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ระหว่างกลุ่มขนาดสถานศึกษา

มาตรการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. มาตรการการสร้าง การรับรู้และสร้าง ภูมิคุ้มกันยาเสพติด ในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	1.27	0.42	3.77*	0.01
	ภายในกลุ่ม	104	11.66	0.11		
	รวม	107	12.93			
2. มาตรการการสร้าง พื้นที่ปลอดภัย ในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	1.41	0.47	5.53**	0.00
	ภายในกลุ่ม	104	8.82	0.08		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

มาตรการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
	รวม		10.23			
3. มาตรการเสริมสร้าง ความเข้มแข็ง ในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	0.16	0.05	0.52	0.66
	ภายในกลุ่ม	104	10.91	0.10		
	รวม	107	11.08			
4. มาตรการอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	3	1.84	0.61	3.07*	0.03
	ภายในกลุ่ม	104	20.76	0.20		
	รวม	107	22.60			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.96	0.323	3.91*	0.01
	ภายในกลุ่ม	104	8.57	0.08		
	รวม	107	9.54			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่า การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 อย่างน้อย 2 กลุ่มขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 เป็นรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe ภาพรวม

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
		4.55	4.41	4.52	4.69
ขนาดเล็ก	4.55	-	-0.13	-0.03	0.13
ขนาดกลาง	4.41		-	0.10	0.27*
ขนาดใหญ่	4.52			-	0.16
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.69				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 แสดงว่า การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ภาพรวมของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความแปรปรวนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ระหว่างกลุ่มระดับความเสี่ยง

มาตรการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. มาตรการการสร้างการรับรู้และสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	9.01	4.50	120.54	.000
	ภายในกลุ่ม	105	3.92	0.03		
	รวม	107	12.93			
2. มาตรการการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	5.60	2.80	63.51	.000
	ภายในกลุ่ม	105	4.63	0.04		
	รวม	107	10.23			
3. มาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	2.24	1.12	13.33	.000
	ภายในกลุ่ม	105	8.83	0.08		
	รวม	107	11.08			
4. มาตรการอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	2	6.82	3.41	22.69	.000
	ภายในกลุ่ม	105	15.78	0.01		
	รวม	107	22.60			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	6.98	3.49	143.06	.000
	ภายในกลุ่ม	105	2.56	0.02		
	รวม	107	9.54			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 แสดงว่า การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 อย่างน้อย 2 กลุ่มระดับความเสี่ยง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ของระดับความเสี่ยงต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe' ปรากฏผลดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ที่มีระดับความเสี่ยงต่างกันเป็นรายคู่
โดยใช้วิธีของ Scheffe' ภาพรวม

ระดับความเสี่ยง	$\bar{X}$	มาก 4.28	ปานกลาง 4.60	น้อย 4.85
มาก	4.28	-	0.32*	0.57*
ปานกลาง	4.60		-	0.25*
น้อย	4.85			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 แสดงว่า การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ภาพรวมของระดับความเสี่ยงปานกลางสูงกว่าระดับความเสี่ยงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับความเสี่ยงน้อยสูงกว่าระดับความเสี่ยงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับความเสี่ยงน้อยสูงกว่าระดับความเสี่ยงปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.4 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในแต่ละด้านเพื่อนำมากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ใน 4 ประเด็น

1. มาตรการการสร้างการรับรู้และสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในสถานศึกษา สรุปได้ว่าการเสริมสร้างทักษะชีวิต ทักษะสังคมและทักษะอาชีพให้กับนักเรียน ผ่านกิจกรรมจิตอาสา เป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนสามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ
2. มาตรการการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในสถานศึกษา โดยการระดมความร่วมมือภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การเสริมสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยจัดกิจกรรมห้องเรียนสีขาว ส่งเสริมให้นักเรียนได้ขยายเครือข่ายเยาวชนทั้งภายในจังหวัดและนอกจังหวัด เป็นสิ่งที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้กับเยาวชน
3. มาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งในสถานศึกษา สรุปได้ว่า การพัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลยาเสพติดในสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา จึงต้องดำเนินการตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เห็นคุณค่าของตนเอง และเสริมสร้างกำลังใจในการบำบัดรักษา
4. มาตรการอำนวยความสะดวก สรุปได้ว่า ความร่วมมือจากทุกฝ่ายมีความจำเป็นเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างรอบด้านและรู้สาเหตุของการแก้ไข้ปัญหาได้ตรงประเด็นมากที่สุด ควรมีการประสานงานในเชิงนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษากับหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง

7. สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นราย มาตรการพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกมาตรการ โดยมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.32) และ ส่วนมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มาตรการ การสร้างการรับรู้และสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.34) และมาตรการ อำนาจการ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.45) ตามลำดับ

2. การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31

2.1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา อย่างน้อย 2 กลุ่มขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามระดับความเสี่ยง อย่างน้อย 2 กลุ่มระดับความเสี่ยง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

3.1 มาตรการการสร้างการรับรู้และสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในสถานศึกษาการเสริมสร้างทักษะชีวิต ทักษะสังคมและทักษะอาชีพให้กับนักเรียนผ่านกิจกรรมจิตอาสาเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ

3.2 มาตรการการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในสถานศึกษา โดยการระดมความร่วมมือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องการเสริมสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยจัดกิจกรรมห้องเรียนสีขาว กิจกรรมสถานศึกษาปลอดบุหรี่และแอลกอฮอล์ภายในสถานศึกษาและรอบรั้วสถานศึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนได้ขยายเครือข่ายเยาวชนทั้งภายในจังหวัดและนอกจังหวัด ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเยาวชน ทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการรับรู้และร่วมกันสร้างพื้นที่ปลอดภัยในชุมชนร่วมกันอย่างมีความเข้าอกเข้าใจและไม่ตีตราผู้เสพยาเสพติด

3.3 มาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งในสถานศึกษาการพัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลยาเสพติดในสถานศึกษา ควรเริ่มจากการสร้างความเข้าใจให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ให้เข้าใจว่าการเปิดเผยข้อมูลยาเสพติดในสถานศึกษามีความสำคัญต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ในการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จึงต้องดำเนินการตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมให้กำลังใจและเปิดโอกาสให้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมในการช่วยเหลือสังคม หรือกิจกรรมการกุศล เพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าของตนเองและเสริมสร้างกำลังใจในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อไป

3.4 มาตรการอำนาจการความร่วมมือจากทุกฝ่ายมีความจำเป็นเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาอย่างรอบด้านและรู้สาเหตุของการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตรงประเด็นมากที่สุด ควรมีการประสานงานในเชิงนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กับหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อความสอดคล้อง เชื่อมโยงในการปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกัน

8. อภิปรายผล

1. การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรการพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกมาตรการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการให้การดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกสถานศึกษาต้องปฏิบัติตามนโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีมาตรการ 4 มาตรการ สอดคล้องกับแนวคิดของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563) โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรทัยธารแผ้ว, จตุพร เฟิงชัย และยุพาศรี ไพรวรรณ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 พบว่าสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ดังนี้

2.1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา อย่างน้อย 2 กลุ่มขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 ของขนาดสถานศึกษาต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe' พบว่าการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 ภาพรวมของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 ของโรงเรียนขนาดเล็กและกลาง ขนาดเล็กและใหญ่ ขนาดเล็กและใหญ่พิเศษ ขนาดกลางและใหญ่ ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาทุกขนาด ต้องการให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ จึงมักจะกำหนดเป็นนโยบายร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเฝ้าระวังในปัญหานี้ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2563) ระบุเรื่องปัญหายาเสพติดยังเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมไทยที่ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตและภาวะเศรษฐกิจร้ายแรง สอดคล้องกับผลการวิจัยของมธุร พูลสวัสดิ์, วีระยุทธ ชาทะกาญจน์ และสุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์ (2562) ที่ศึกษารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาโรงเรียนเมื่อนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผลการสร้างรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเมื่อนครศรีธรรมราช จากการระดมสมองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การดำเนินงานยึดหลักการมีส่วนร่วม การจัดองค์กร การเฝ้าระวัง และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีโครงการและกิจกรรมนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบตามบริบทของสถานศึกษา เป็นการปฏิบัติที่สามารถแก้ไขลดปริมาณการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา

2.2 จำแนกตามระดับความเสี่ยง อย่างน้อย 2 กลุ่มระดับความเสี่ยง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ของระดับความเสี่ยงต่างกันเป็นรายคู่

โดยวิธีของ Scheffe' พบว่าการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ภาพรวมของระดับความเสี่ยงปานกลางสูงกว่าระดับความเสี่ยงมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาที่มีความเสี่ยงสูงเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะมีกลุ่มนักเรียนที่ต้องเฝ้าระวังหรือมีความเสี่ยงเป็นจำนวนมาก สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2552) ตามยุทธศาสตร์รัฐสถานศึกษาระบุว่าสถานศึกษาต้องดำเนินการเกี่ยวกับงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยระดมกำลังจากนักเรียนแกนนำและคณะครูที่ได้รับมอบหมายภารกิจอย่างชัดเจน ให้นักเรียนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและได้รับการพัฒนาให้มีภูมิคุ้มกันการปฏิเสธยาเสพติดที่เข้มแข็งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คำพล สุพร (2559) ที่ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 พบว่าผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

3.1 มาตรการการสร้างการรับรู้และสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในสถานศึกษาควรมีการเสริมสร้างทักษะชีวิต ทักษะสังคมและทักษะอาชีพให้กับนักเรียนผ่านกิจกรรมจิตอาสา เป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนสามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กัน เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีเกราะป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดและอบายมุข สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2558) ที่มีกลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ 1) สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มปฐมวัยและวัยเด็ก ด้วยกระบวนการกล่อมเกลาสทางสังคม การสร้างความภาคภูมิใจของตนเอง สติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ 2) สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นด้วยกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ และการสร้างจริยธรรม 3) สร้างความเข้มแข็งทางจิตใจเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้กลุ่มวัยรุ่นสามารถอยู่ท่ามกลางยาเสพติดได้โดยไม่หันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออกเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา 4) สร้างสังคมรอบตัวเข้มแข็งให้กับหน่วยงานที่มีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับเป้าหมาย คือ ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ

3.2 มาตรการการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในสถานศึกษา ควรมีการเสริมสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยจัดกิจกรรมห้องเรียนสีขาว กิจกรรมสถานศึกษาปลอดบุหรี่และแอลกอฮอล์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับเยาวชน เสริมสร้างการรับรู้และร่วมกันสร้างพื้นที่ปลอดภัยในชุมชนร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ที่มีแนวนโยบายและการวางแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาที่เสนอว่าการสร้างความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.3 มาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งในสถานศึกษา การพัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลยาเสพติดในสถานศึกษา ควรเริ่มจากการสร้างความเข้าใจให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยต้องดำเนินการตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการเพื่อที่จะให้นักเรียนกล้าเปิดเผยข้อมูลที่แท้จริง ครูจะต้องเป็นที่ปรึกษาที่ดีและช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงใจและไม่ตีตรานักเรียน กระบวนการบำบัดรักษาต้องกระทำโดยสมัครใจ สอดคล้องกับ

แนวคิดของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (2558) เสนอว่าการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาจะสำเร็จได้ต้องร่วมมือกันจากหลายภาคส่วน โดยต้องมีกระบวนการดูแล เชื่อมโยง ส่งต่อ กำกับ ติดตาม ตั้งแต่เด็กอยู่ในรั้วสถานศึกษา ไปสู่ครอบครัวหรือชุมชน รวมถึงความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.4 มาตรการอำนวยความสะดวกความร่วมมือจากทุกฝ่ายมีความจำเป็นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างรอบด้านและรู้สาเหตุของการแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็นมากที่สุดควรมีการประสานงานในเชิงนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษากับหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกันจะเป็นแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การร่วมมือกันของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ช่วยพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2558) เสนอว่าสถานศึกษาควรมีการสอดส่อง เฝ้าระวังร่วมมือกันระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการลดโอกาส ที่เด็กและเยาวชนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด อบายมุข หรือแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. สถานศึกษาควรดำเนินการเสริมสร้างทักษะชีวิตทักษะสังคมและทักษะอาชีพให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมจิตอาสา เนื่องจากช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีและมีจริยธรรม สามารถดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ
2. สถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมเครือข่ายเยาวชน เช่น กิจกรรมสร้างพลังเชิงบวก กิจกรรมพัฒนาตนเอง กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เนื่องจากจะทำให้นักเรียนมีความสุขและมีชีวิตที่ปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม
3. สถานศึกษาควรมีทัศนคติเชิงบวกในการเปิดเผยข้อมูลยาเสพติดในสถานศึกษา เนื่องจากจะช่วยให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม เกิดการยอมรับและเข้าใจ ตลอดจนการให้โอกาสนักเรียนในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข
4. สถานศึกษาควรรายงานผลการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในระบบ NISPA เนื่องจากเป็นการสอดส่องดูแลเพื่อลดโอกาส ที่เด็กและเยาวชนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด อบายมุข หรือแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31
2. ควรศึกษาปัจจัยที่เอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

3. ควรพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

10. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา (รั้วโรงเรียน)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2563). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- คำผล สุพร. (2559). *ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มทูล พูลสวัสดิ์, วีระยุทธ ชาดะกาญจน์ และสุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์. (2562). รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสุขศึกษาพลศึกษาและสันทนาการ*. 45(1) : 179-190.
- วารภรณ์ ประทีปธีรานันต์. (2562). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในจังหวัดสุพรรณบุรี. ยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารไทยเนิร์สซิงค์*. 68(1) : 49-57.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. (2563). *ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสพม. เขต 31 (นครราชสีมา)*. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2563. จาก <http://www.mattayom31.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2558). *แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2558-2562*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัคพอยท์.
- _____. (2563). *แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดพ.ศ.2563*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัคพอยท์.
- สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา. (2559). *คู่มือการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติด และอบายมุขฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- อรทัย ธารแผ้ว, จตุพร เพ็งชัย และยุพาศรี ไพวรรรณ. (2562). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 16(72) : 33-47.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30 : 607-610.